

29-i ülésén Antal István igazságügy-miniszter aziránt érdeklődött, mi a követendő eljárás azon rendeletek esetében, amelyeket előzetes jóváhagyás céljából rendszeren a kormányzó elé kell terjeszteni, a miniszterelnök arról tájékoztatta őt és az egész kormányt, hogy Horthy szabad kezet adott a kormánynak zsidóellenes rendeletek kibocsátásához, s ezek tekintetében nem akar befolyást gyakorolni.⁴¹

Ugyanezen az ülésén a minisztertanács hat fontosabb rendeletet fogadott el. Ezek megtiltották nem zsidók alkalmazását zsidó háztartásokban, intézkedtek zsidó közüsztviselek és jogászok elbocsátásáról, kizárták a zsidókat a sajtóból és a színházi életből,⁴² s előírták, hogy a zsidók bejelenteni tartoznak gépjárműveiket, ami az első lépés volt ezek kisajátítása felé. Bármennyire korlátozó jellegűek voltak is ezek a rendeletek, jelentőségük eltörpült a 1240/1944. M. E. sz. rendeleté mellett, amely április 5-ével kötelező jelleggel előírta a sárga csillag viselését – a végleges megoldás programján munkálkodó nációk egyik első konkrét intézkedése mindenütt ez volt.

A zsidók megjelölése

A zsidók megjelölése az első volt azon rendelkezések sorában, amely megsemmisítésükhöz vezetett. Nyilvánvaló célja az volt, hogy a zsidókat elkülönítse és megkülönböztesse a lakosság többi részétől. Az árulkodó jelzést viselni kényszerülő zsidók világosan felismerhetővé váltak, s így könnyű prédái lettek a megsemmisítő folyamat következő lépéseinek: a gettósításnak és a deportálásnak.

A sárga csillag bevezetésére vonatkozó javaslatot Jaross Andor belügyminiszter terjesztette a minisztertanács elé. Azzal érvelt, hogy a megkülönböztető jelzésre azért van szükség, mert a nemzet közbiztonsága és katonai érdekei megkövetelik, hogy a „megbízhatatlan” zsidókat világosan és könnyen fel lehessen ismerni. Ez a felismerhetőség – folytatta – megkönnyítené a zsidók cselekedeteinek és magatartásának ellenőrzését, s távol tartásukat olyan helyektől, ahol jelenlétük a nemzet katonai érdekeit veszélyeztetné. Mivel a jelzés bevezetésében a hangsúly a nemzetbiztonságra és a katonai szükségszerűségre esett, „törvényes” alapot találtak a rendelet elfogadására (a honvédelemről szóló 1939-es II. törvény 141. cikkelyének 2. szakaszában).⁴³

Ha a késlekedés veszéllyel jár, a veszély időszakában a minisztérium olyan rendelkezéseket hozhat, amelyek túllépnek a következő szakaszokban felsorolt felhatalmazáson: a joghatóságán belüli igazgatási, jogi, eljárásjogi és törvényhozási területeken olyan rendeleteket bocsáthat ki, amelyek a szükségkörülmények létrehozta helyzetben elkerülhetetlenül szükségesek a nemzet-